Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

FOLK OMKRING RINGOVNEN
- ÅR 1900.

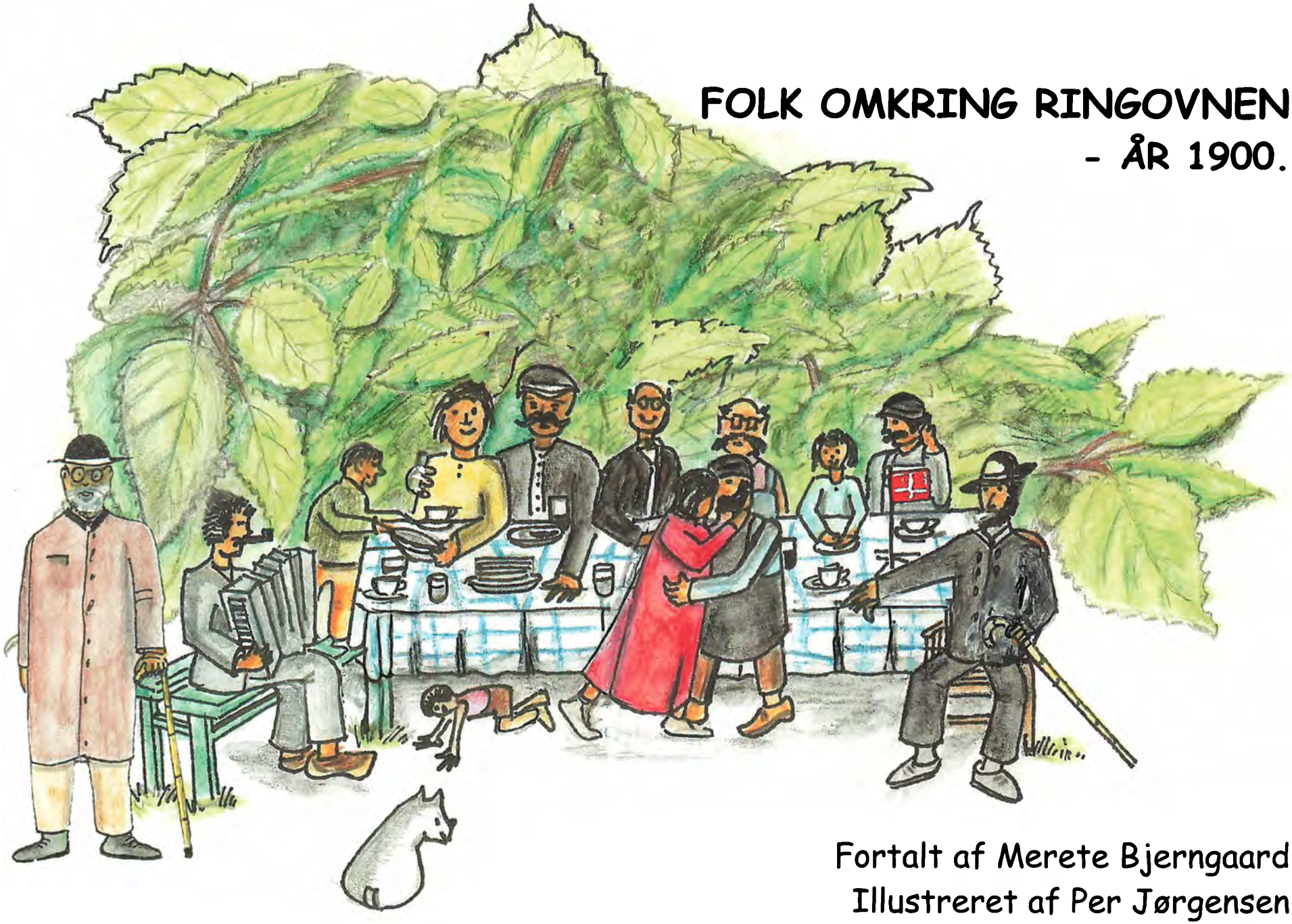

Fortalt af Merete Bjerngaard
Illustreret af Per Jørgensen

Folk omkring Ringovnen -år 1900

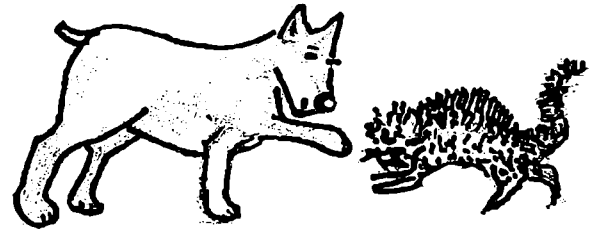

ISBN 978-87-994302-0-8

Kort over Nivå

Her kan I se et kort over Nivå. Alle bygninger findes stadig.
Gå en tur i området og find de steder handlinger foregår,

1. **Ringovn**
2. **Kalvehavehus**
3. **Nivaagaard Hovedbygning**
4. **Sprøjtehus**
5. **Skole**
6. **Købmand**
7. **Bedehus og telefoncentral**
8. **Klokkestabel**
9. **Lergrav**
10. **Udskibningshavn**

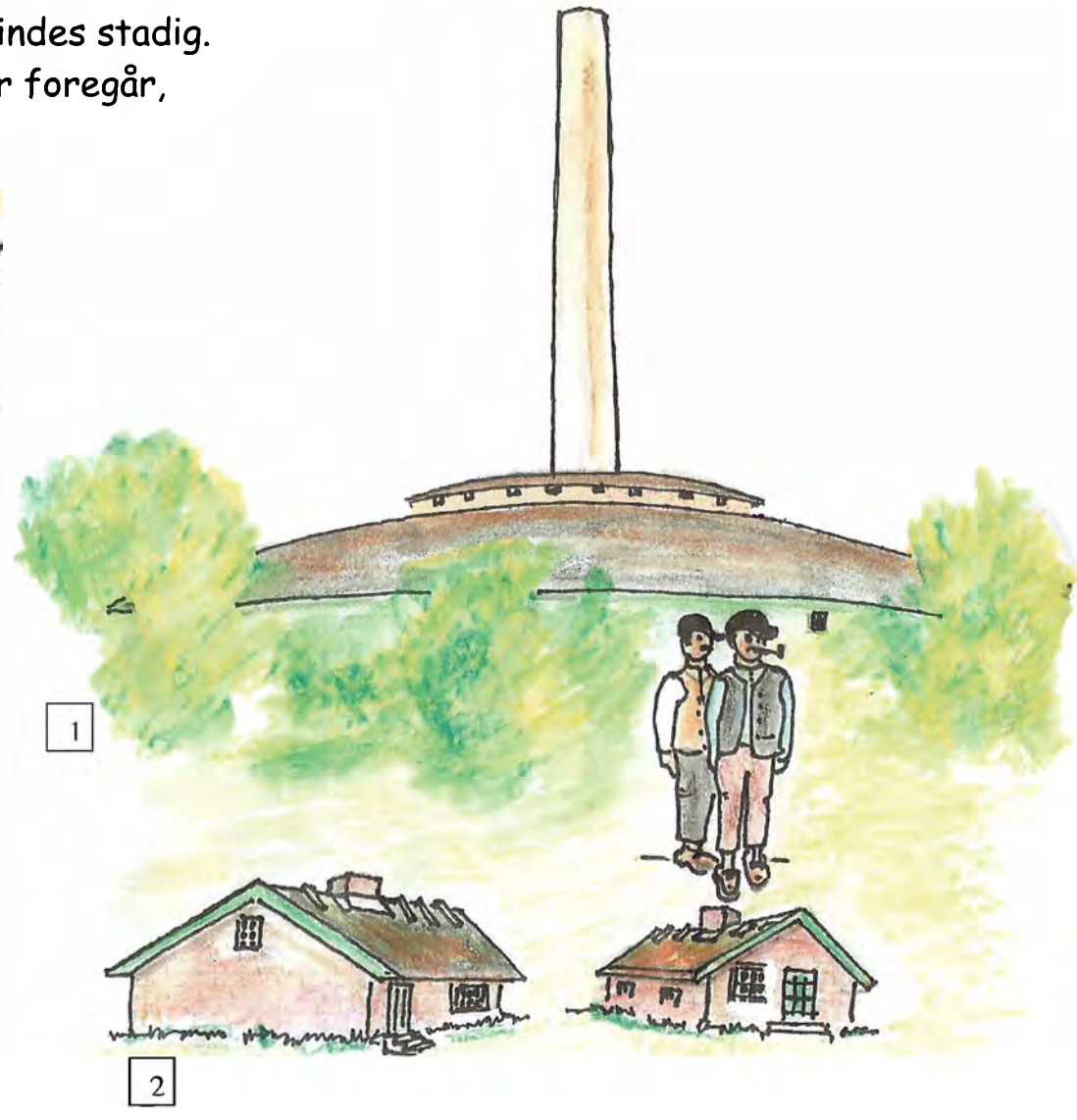

3

4

Huset er ganske lille. Det blev bygget til en brandsprøjte, efter Nivaagaard var brændt.

8

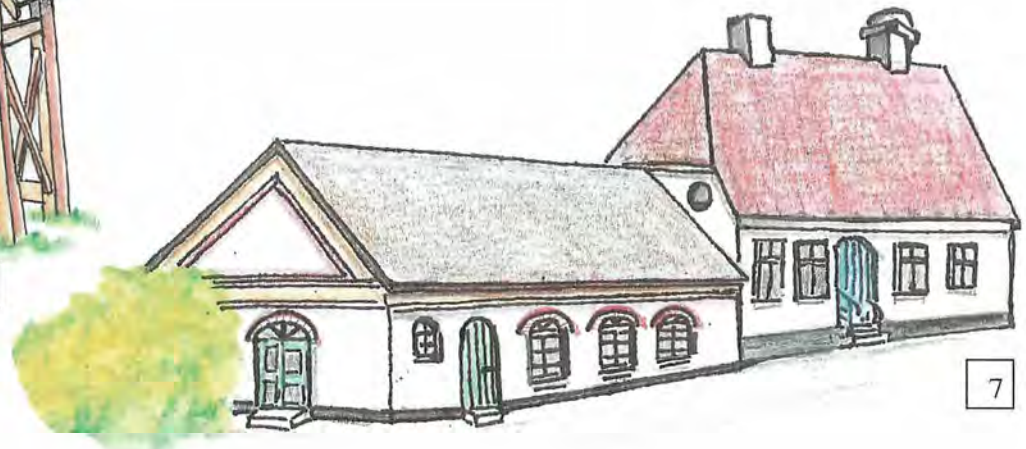

7

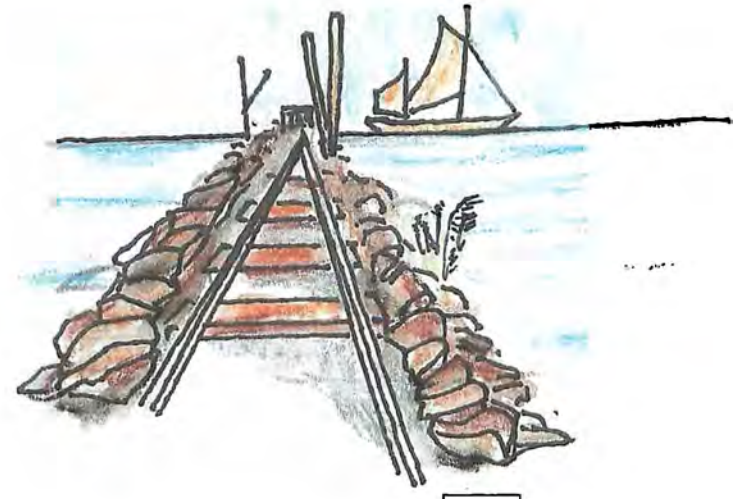

10

Folk omkring Ringovnen
-år 1900

"Folk omkring Ringovnen – år 1900" udgives af bestyrelsen af Nivaagaard Teglværks Ringovn med støtte fra Fredensborg kommune.

Bogen er tiltænkt skolerne i Fredensborg Kommune.

Forord: Det er mit håb, at bogen vil fremme interessen og forståelsen for lokalhistorie.
Kortet og bygningerne på side 4 og 5 opfordrer til at gå en tur i området.

Jeg håber, historien om en teglværksfamilie år 1900 og ikke mindst Per Jørgensens fine tegninger vil fange børnenes interesse og give mange lærere lyst til at arbejde med emnet
- og til at besøge Ringovnen med klassen.

Besøg også: www.Ringovnen.dk

Tak til alle jer der har hjulpet med råd og vejledning undervejs.

Merete Bjerngaard
Vejenbrød december 2010

Folk omkring Ringovnen - år 1900

Indholdsfortegnelse:

Ringovnen i Nivå	side 8
Her er en teglværksfamilie	" 9
Huset i Kalvehaven	" 10
Trofast hjælper far med at fange grisen	" 11
I skolestuen på Smedebakken	" 12
Købmandsbutikken i Nivå	" 13
På vej til Ringovnen	" 14
Trofast laver ulykker	" 15
Trofast og Søren i smedjen	" 16
Travlhed på Ringovnen	" 17
Brændkammeret	" 18
I lergraven	" 19
Børnene hos telefonisten	" 20
Telefonisten ringer til Johannes Hage	" 21
Søndag i Nivå	" 22
Ved udskibningsmolen	" 23
På brænderloftet	" 24
Fest i Lindelysthuset	" 25

Ringovnen i Nivå.

En Ringovn brænder mursten af ler.
Mursten er det samme som teglsten.

I året 1870 tændte Alfred Hage for Ringovnen i Nivå. Denne ovn var en helt ny opfindelse, en fantastisk opfindelse. Man kunne brænde mursten hele året, og der blev brændt mange mursten i Ringovnen.

Derfor var der brug for mange arbejdere, flere end der boede i Nivå. Teglværksarbejderne kom både fra Sverige og Polen. De første år kom de om sommeren og drog hjem om vinteren, men efterhånden bosatte flere af familierne sig i Nivå.

Ringovnen var en kæmpe arbejdsplads med mere end 100 arbejdere.

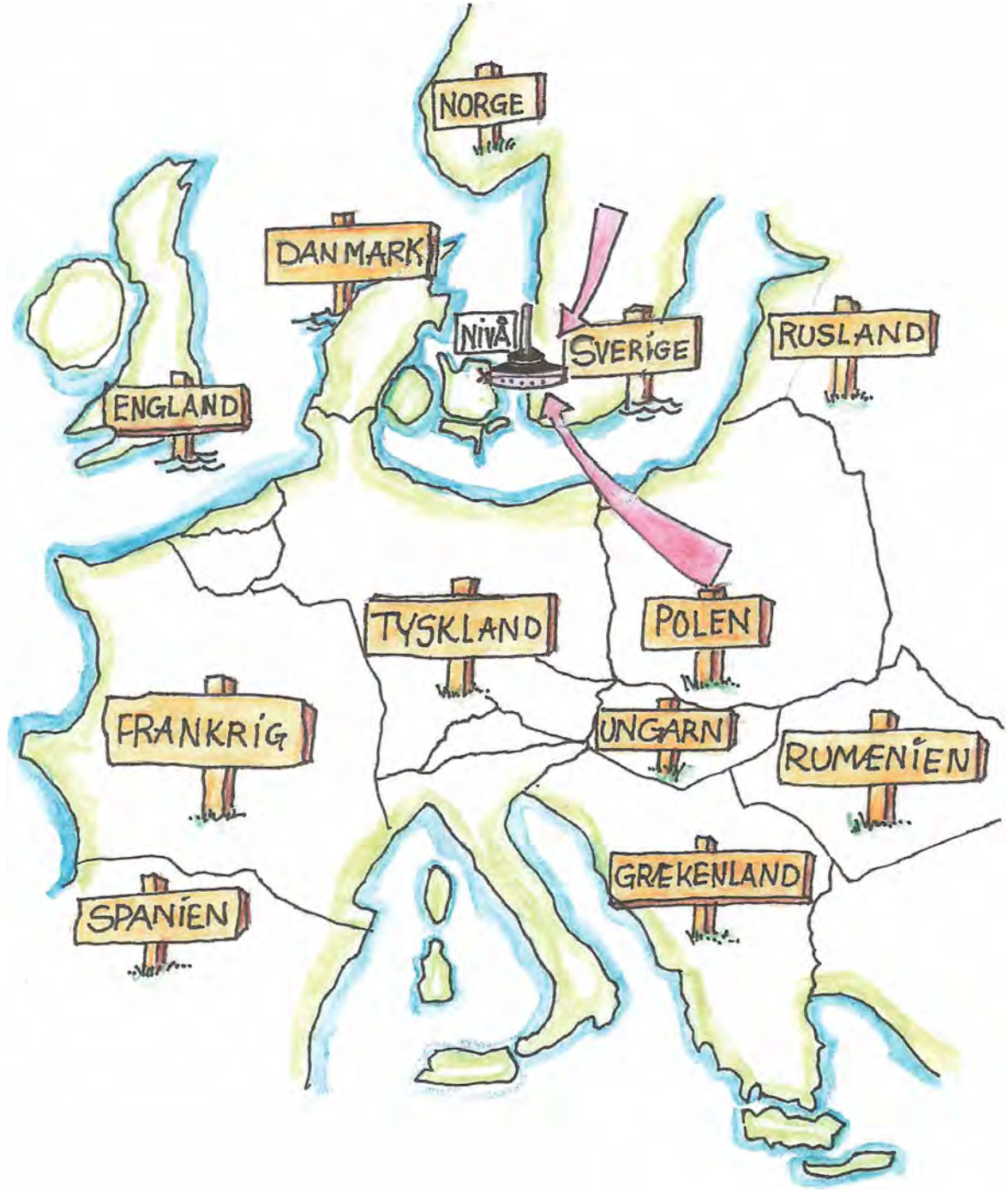

Her er en teglværksfamilie.

Familien bor i et af de små huse i Kalvehaven i Nivå.
Far arbejder på Ringovnen.
Her ser du far med sin familie. Kan du se han har sin pibe med.

Mor passer hus og kålhave. Hun hjælper også til på Ringovnen.

Der er 3 børn i familien.
Storesøster Maren og brødrene Niels og Søren.

De har en hund.
Den hedder Trofast, og den er meget klog.

- hold lige øje med den!

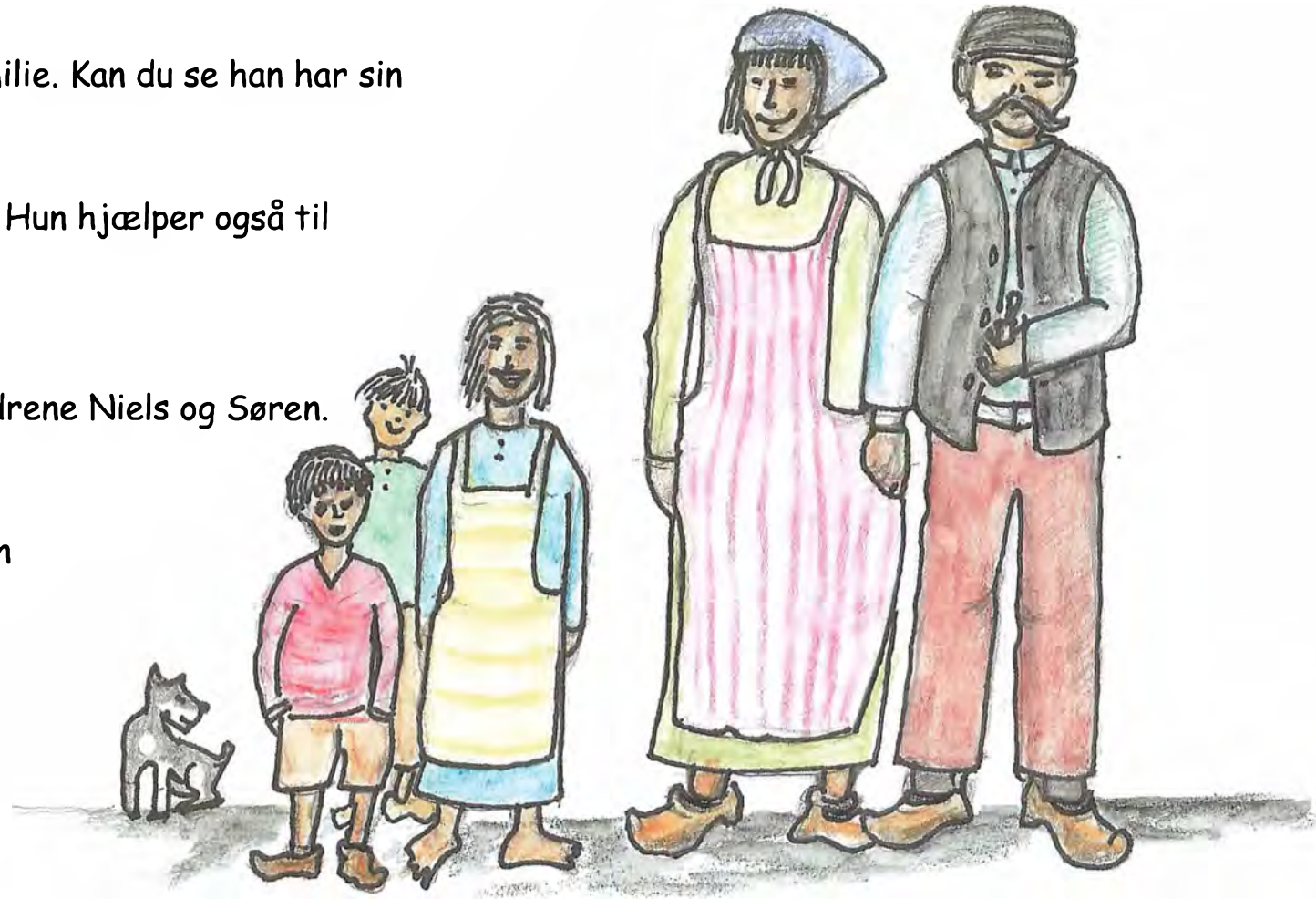

Huset i Kalvehaven.

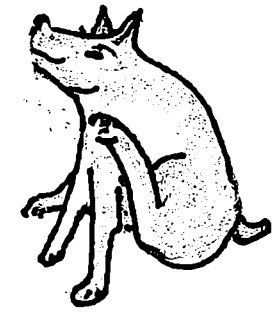

Der bor to familier i de små huse, og der er tit mange børn i familien.

Omkring huset er der en have.
Her dyrker de grøntsager. De har også solbær, ribs og æbletræer.

Det er vigtigt at sørge for friske grøntsager, men det er også vigtigt at dyrke kål og kartofler, der kan gemmes til vinter.

Børnene hjælper til. De skal luge i kålhaven, fodre grise og høns, og gøre rent både i huset og hos dyrene.

Ved siden af huset ligger en lille bygning. Her er plads til høns og grise. Børnene hjælper med at fodre dyrene.

Når det bliver efterår, skal nogle af dyrene slagtes for at skaffe mad til vinteren.
Det er et stort arbejde at slagte. Kødet bliver enten saltet, henkogt eller røget.

Der findes ingen fryser!

Trofast hjælper far med at fange grisen.

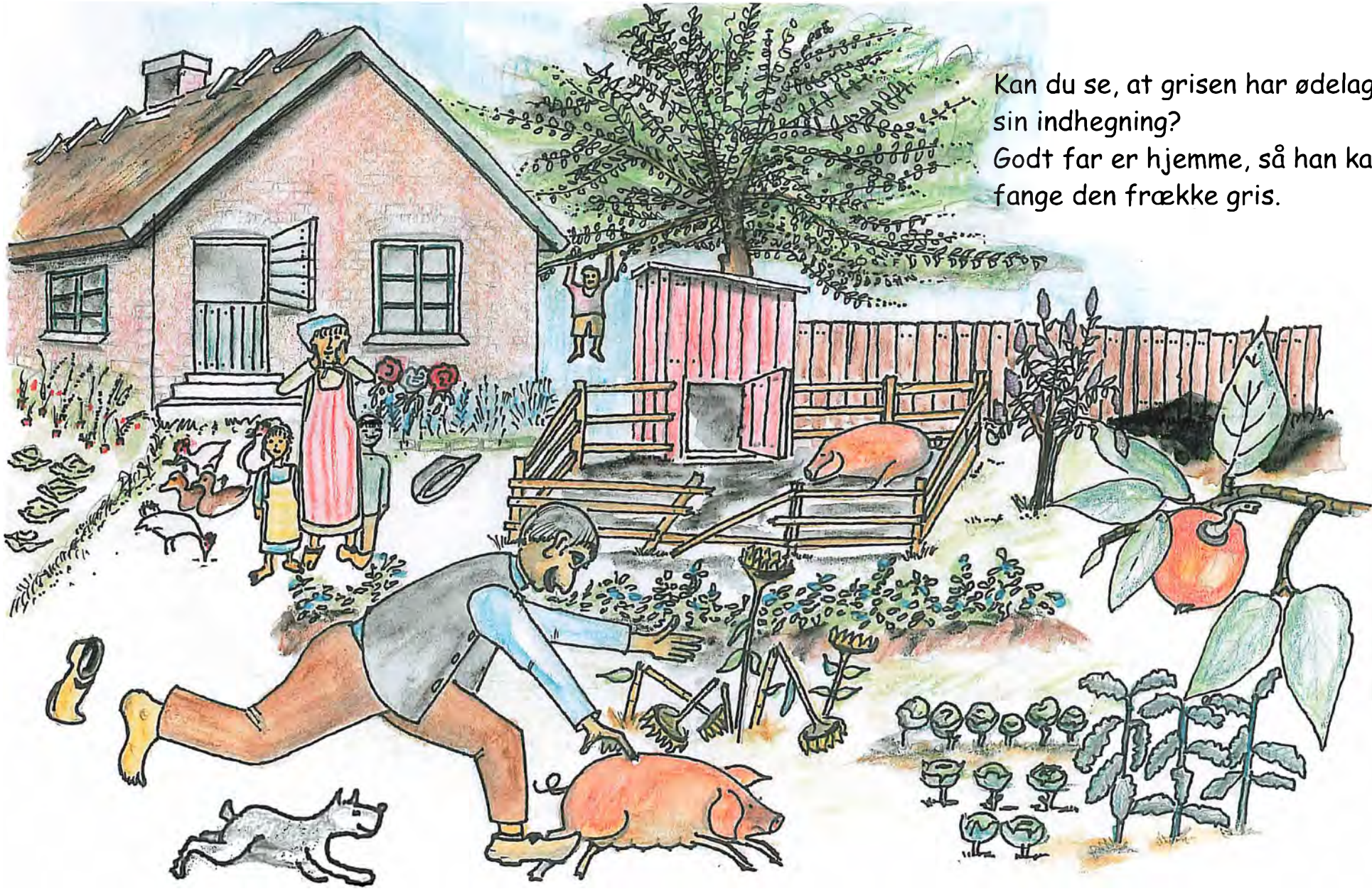

Kan du se, at grisen har ødelagt sin indhegning?
Godt far er hjemme, så han kan fange den frække gris.

I skolestuen på Smedebakken.

Her ser du en skoleklasse.

Børnene bliver undervist i samme klasselokale,
selvom nogle er 7 år og andre er 10 år.

De skal rejse sig op, når læreren kommer
ind i klassen, og når de bliver hørt.

Børnene får lektie for.
De skal lære salmevers udenad
og bliver hørt i lektien.

Maren har ikke fået øvet sig på dagens
salmevers.
Hun håber, hun ikke bliver hørt i dag.

Hov, Trofast er kommet med i skole!
- mon læreren bliver sur?

Købmandsbutikken i Nivå.

Købmanden står bag sin disk. Hos ham kan man købe alt fra sytråd til salte sild eller nye støvler.

En handelsrejsende er ved at handle med købmanden.
Han sidder og ryger en cigaret, mens han venter.

Maren og Søren skal købe ind til mor i forretningen.

Maren: "Jeg skal have soda, mel og kaffe. Og det skal skrives i bogen."

Købmanden: "Vær så god, og her er et stykke kandis til dig og lillebror."

Er det ikke Trofast, der sidder på tønden med de salte sild?

På vej til Ringovnen.

Her ser du Ringovnen.

Maren og Søren er på vej til Ringovnen for at finde far.
Mor har givet dem en glasflaske med kaffe.
Flasken er pakket ind i aviser, så kaffen kan holde sig varm.

De kan se Ringovnen fra lang afstand. Det ryger op af skorstenen.

Der er mange mennesker på arbejde. De kan høre banken, skramlen og folk der råber.

Maren: "Tror du, vi kan finde far?"

Søren: "Ok, ja. Kan du ikke se at Trofast allerede har fundet fars spor?"

Tror du, Søren har ret, kan Trofast virkelig finde fars spor?

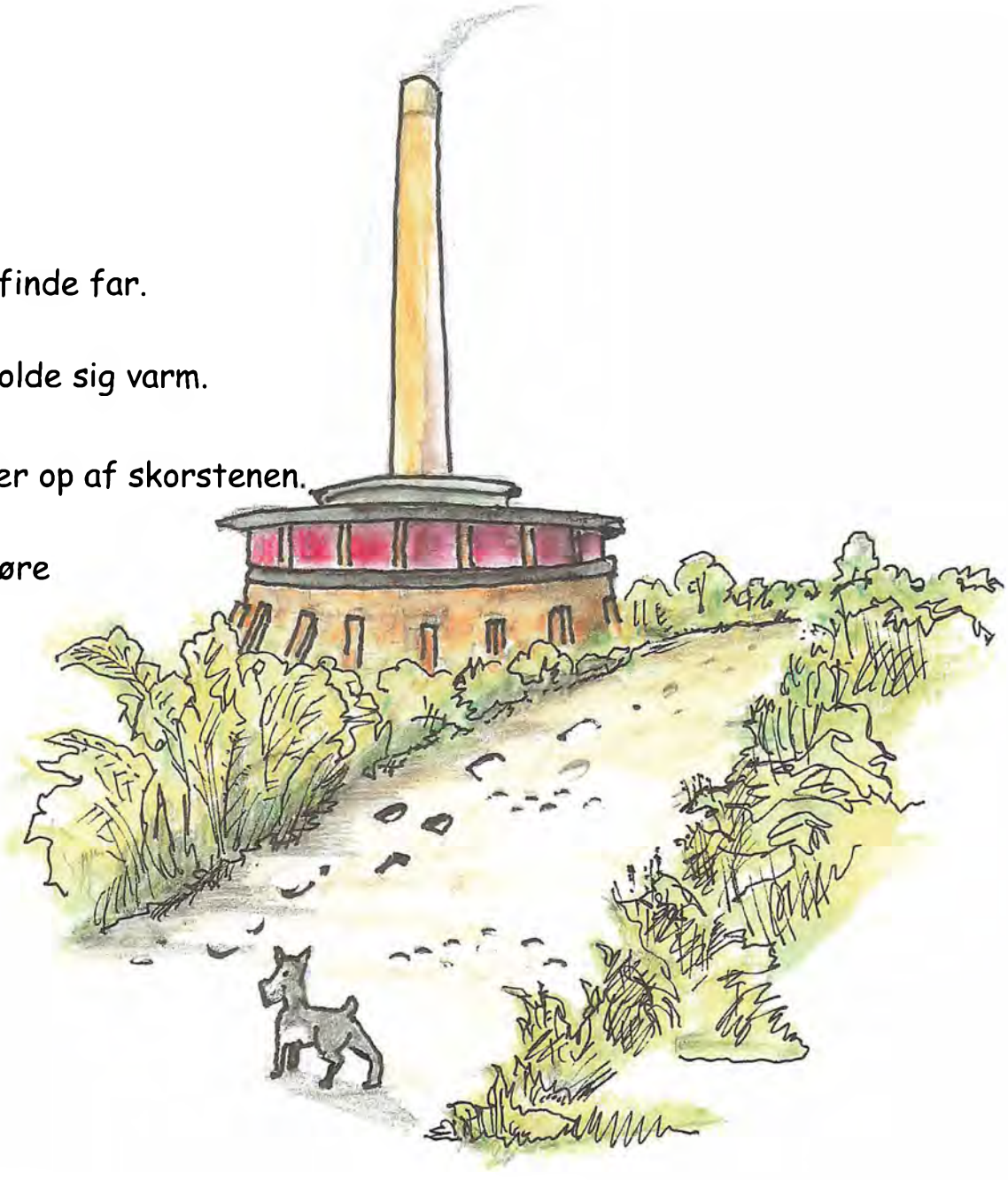

Trofast laver ulykker.

Da de nærmer sig Ringovnen, ser de en mand komme løbende.
Han råber: "Kan du så komme her, køter!"

Uha, han er gal!

Maren: "Det er jo Trofast, manden løber efter. Kom Søren, vi må redde Trofast."
Søren: "Se, Trofast har taget mandens madpakke."

Heldigvis ser far, hvad der sker.
Han skynder sig at få fat på Trofast og tager madpakken
fra hunden.
Mandens madpakke er ikke bidt i stykker. Det er manden glad for.

De to mænd sætter sig for at drikke fars kaffe.

Far: "Det var dejligt at få kaffe,
men gå nu hjem børn, før i laver flere ulykker."

Trofast og Søren i smedjen.

I smedjen er der en esse.

Der varmer smeden jernet op, så det bliver rødglødende. Når jernet er så varmt kan det bøjes og formes.

Det er et spændende sted!

I dag skal den store hest have nye sko.
Søren smutter ind i smedjen.

Han skal lige klappe hesten,
det plejer han at gøre, når han møder den.
..men i dag er hesten lidt nervøs..

"Pas på knægt," råber smeden, "nå, det er da godt
hunden kan tænke for dig!"

Ganske rigtig!
Trofast har taget fat i Sørens trøje, og trækker ham
væk fra den urolige hest.

I det samme kommer Maren: "Kom nu Søren."

"Ja, ud," råber smeden, "det her er ikke nogen legeplads!"

Travlhed på Ringovnen.

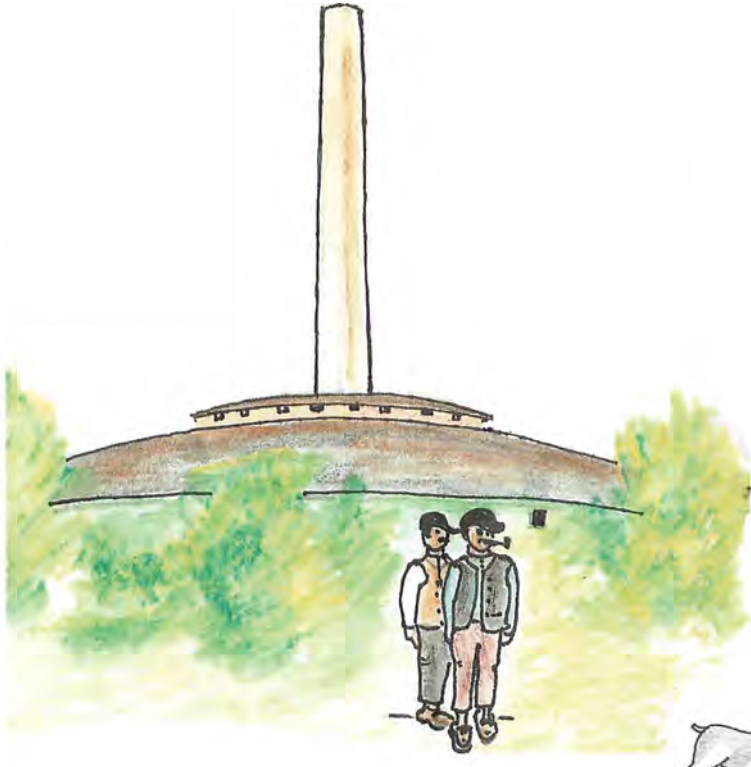

Hvad tror du, de to mænd kikker på?

Maren siger: "Se, de to mænd, der holder pause. De plejer at sætte sten i Ringovnen. Skal vi ikke lige gå derind?"

"Må vi godt gå helt hen til brændkammeret, Maren?"
"Selvfølgelig, bare vi ikke går i vejen."

Alle har travlt.
Leret fra lergraven skal æltes og renses. Bagefter skal det formes til mursten.
De våde mursten skal i tørreladen. De sten, der er tørre, skal til Ringovnen.
De færdigbrændte sten skal fra Ringovnen til tipvognen.

Tipvognene med de færdige sten skal køres ud til udskibningsmolen.
Derfra fragtes murstenene til København med skib.

Alt dette sørger trillerne for!

Brændkammeret.

Søren og Maren kikker ind i brændkammeret.

To mænd er i gang med at tage de brændte mursten ud af ovnen.

Stenene skal stables på trillebøren og derefter køres ud til tipvognen.

Her er varmt og stenene er varme, de to mænd passer på ikke at brænde sig.

Det ser spændende ud – pludselig bliver Maren taget i armen.

En af arbejderne råber:

"Kan du så komme væk og få både lillebror og hunden med."

"Det her er en arbejdsplads!"

Hvorfor tror du Trofast løfter sine forpoter?

I lergraven.

Nu får børnene travlt. De skynder sig hjemad.

De løber ned mod lergraven. Der er stejle skrænter,
men nu gælder det om at komme hjem.

Maren glider på den stejle skrænt.
Hun falder ned lige foran tipvognen.
Heldigvis har hun ikke slået sig, men hun er blevet
godt mudret.
Bare mor nu ikke bliver sur!

Mændene har travlt. Trækkablet til tipvognene
er knækket!

De ser, at Maren ikke har slået sig og råber:

"Skynd jer op til telefonisten. Få hende til ringe efter
et nyt kabel."

Børnene skynder sig af sted, glade for at kunne hjælpe.

Hvad med Trofast?
Ham har de jo helt glemt!

Børnene hos telefonisten.

Nu har Maren og Søren fart på!
De skynder sig til telefonisten, og hun ringer til godsejer Johannes Hage, der ejer teglværket.
Han sørger for, der bliver sendt bud efter et nyt trækkabel.

Her er Nivaagaards hovedbygning.
Her bor Johannes Hage.

Huset med de fine buede vinduer
kaldes Bedehuset.

Telefonisten bor i huset med
det røde tag.

Telefonisten ringer til Johannes Hage.

Johannes Hage svarer:

"Hvad siger De fru Jensen?
Er der mudrede hundepoter i hele deres hus?

Og er trækkablet nede i lergraven knækket?

Så må det straks repareres!
Vil de sørge for telefonforbindelse til inspektør
Carl Andersson?
Så kan han sørge for, det fornødne!"

Søndag i Nivå.

Johannes Hages mor havde sørget for at bygge Bedehuset.
Der blev holdt gudstjeneste hver anden søndag.

Teglværkets folk var meget glade for det fine hus.
Før det blev bygget, måtte man gå til Karlebo Kirke.

Efter gudstjenesten tager Søren og Marens familie til stranden.
De har madkurv med.

Ved udskibningsmolen.

Det er en dejlig dag.
Børnene leger og bader. Mor og far drikker kaffe, men hvem er det, der kommer gående?
Der kommer en fremmed mand. Han ser træt ud.
Far går hen til ham. De to mænd taler sammen, men det er svært.

Manden hedder Piotr og kommer helt fra Polen. Han har gået langt. Han er træt og sulten.
Far siger: "Vi tager Piotr med op på brænderloftet. Der kan han få et måltid mad og
sove trygt og varmt i nat.

På Brænderloftet.

På brænderloftet er der altid en brænder også denne sommeraften.
Han holder øje med ilden nede i brændkammeret.
Han har ikke et termometer til at hjælpe sig, men løfter på et af de tunge jernlåg for at se, om ilden har den rigtige farve.

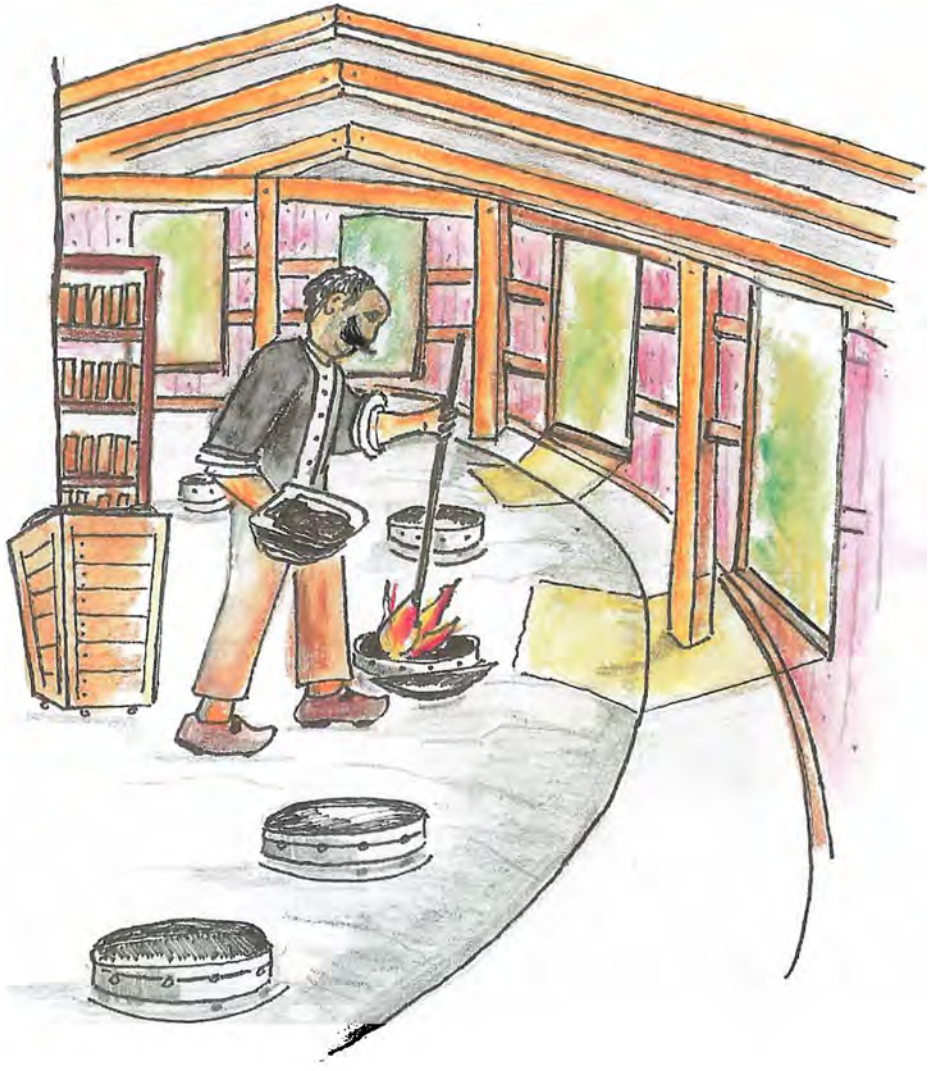

Brænderen siger:
"Jeg skal lige hælde lidt mere kul på,"
Så ser han på Piotr og siger;
"Nu kan du sætte dit kogekar på i stedet for låget. Jeg har nogle kartofler, du må få. Det giver en god suppe."

"Og så trænger du vist til en god nats søvn her på det lune loft.
I morgen kan vi spørge formanden, om der er arbejde på Ringovnen til Piotr."

Piotr var meget glad for brænderens hjælp.

Fest i Lindelysthuset.

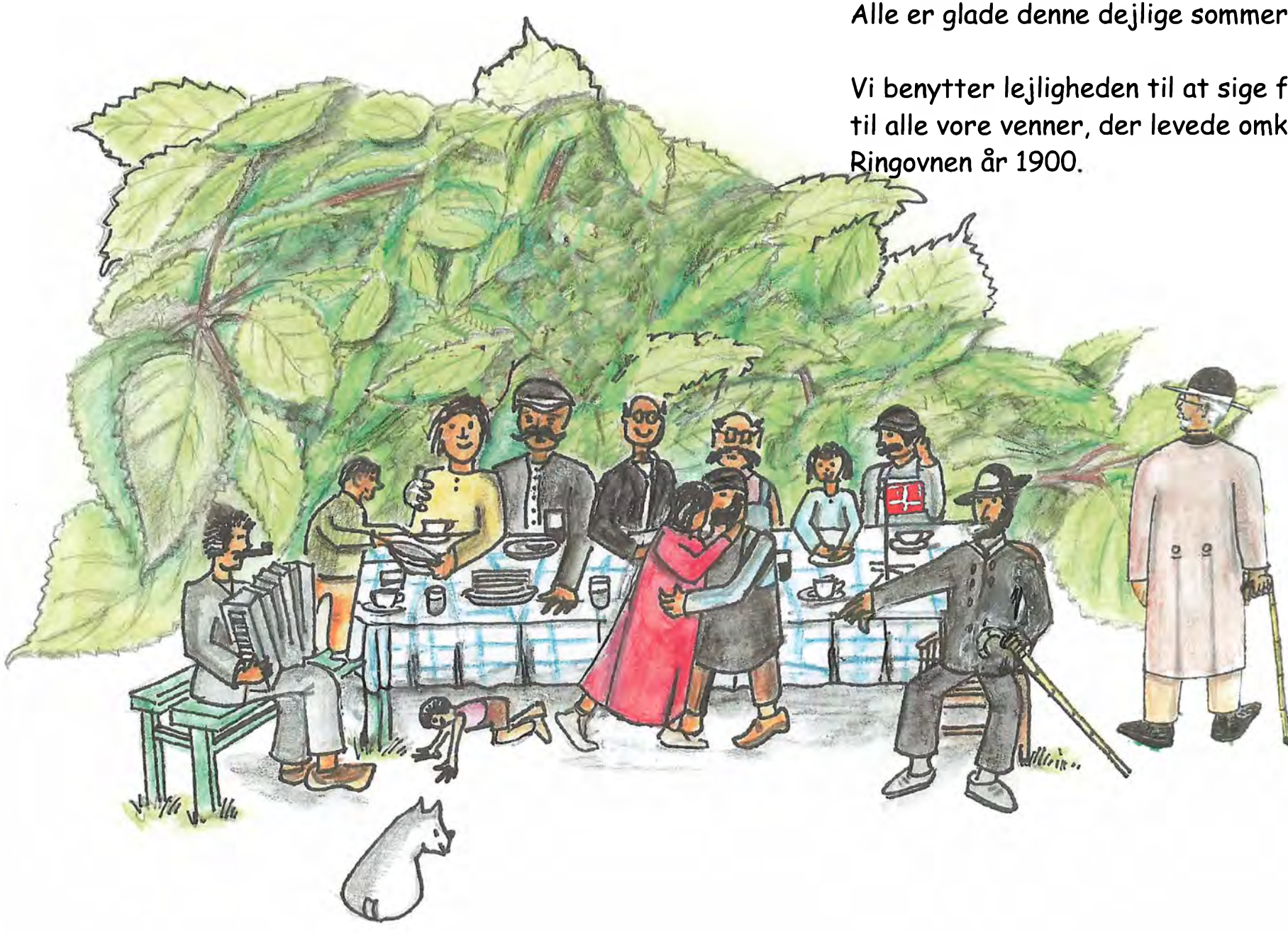

Alle er glade denne dejlige sommeraften.

Vi benytter lejligheden til at sige farvel til alle vore venner, der levede omkring Ringovnen år 1900.

SLUT

Kilder:

Ringovnen ved Nive å. Udgivet af den selvejende institution Nivaagaards Teglværks Ringovn.

Mine 29 år på Nivaagaard Teglværk fortalt af Anton Benkjer.

Nivåbilleder udgivet af Karlebo Lokalhistoriske Forening.

Lidt historie om Nivå af Theodor Anderson.

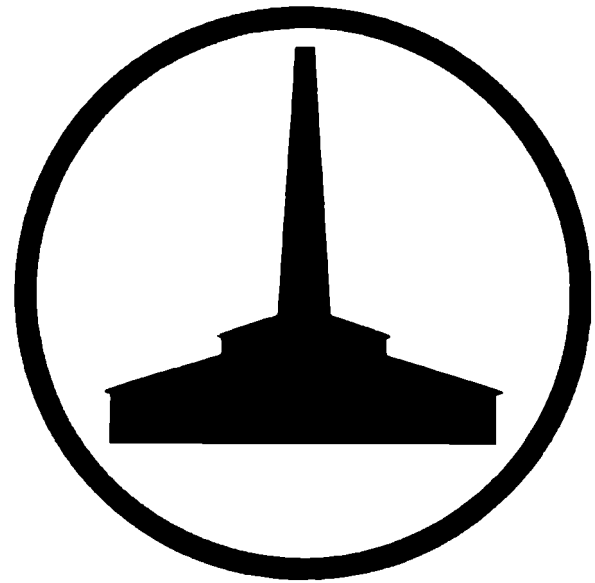

ISBN 978-87-994302-0-8